

USTAVNI SUD CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od _____2025. godine, razmotrila je Inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 50 stav 2 Krivičnog zakonika Crne Gore („Službeni list RCG”, br. 70/03, 13/04, 47/06 i "Službeni list CG", br. 40/08, 25/10, 32/11, 64/11, 40/13, 56/13, 14/15, 42/15, 58/15, 44/17, 49/18, 3/20, 26/21, 144/21, 145/21, 110/23 i 123/24) koju je podnio Ranko Radonjić, advokat iz Podgorice, i daje sljedeće

MIŠLJENJE

Podnosilac inicijative u bitnom navodi da je, imajući u vidu sadržinu cjelokupnog člana 50 Krivičnog zakonika, jasno da je stav 2 navedenog člana veoma neprecizan, odnosno suprotan st. 1 i 3 istog člana, kao i članu 48 Krivičnog zakonika. Dalje navodi da, iako su u st. 1 i 3 navedenog člana Krivičnog zakonika propisani jasni uslovi za odmjeravanje (jedinstvene) kazne u slučaju kada okrivljeni izvrši novo krivično djelo prije nego što je započeo izdržavanje kazne po ranijoj osudi ili u toku izdržavanja kazne zatvora ili maloljetničkog zatvora, u stavu 2 navedenog člana sudu se daje mogućnost da postupa suprotno navedenim stavovima, na osnovu svoje slobodne procjene, odnosno da, na osnovu svog slobodnog sudijskog uvjerenja, odlučuje da li će primijeniti neki institut ili ne, čak i kada su ispunjeni opšti uslovi za njegovu primjenu, koji su propisani zakonom, čime se, u suštini, stvara neprihvatljivo područje arbitrarnosti u postupanju suda. Takođe navodi da se slobodno sudijsko uvjerenje sastoji u tome da sud slobodno odlučuje o tome koju će činjenicu uzeti kao dokazanu, a koju neće, te kojem će dokazu pokloniti vjeru, kojem neće, kao i da, na temelju takvih utvrđenja odnosno zaključaka, donese odluku, odnosno cijeni ispunjenost zakonskih uslova za primjenu nekog instituta, ali ne da, u slučaju kada su propisani jasni uslovi za primjenu nekog instituta Krivičnog zakonika, odluči da isti ne primijeni. Nadalje smatra da odredba člana 50 stav 2 stvara neizvjesnost u pogledu krajnjeg efekta i nosi rizik od arbitrarnog postupanja sudova, zbog čega se ne može smatrati odredbama koje su zasnovane na načelu vladavine prava iz odredbe člana 1 stav 2 Ustava, pa nosi rizik od diskriminacije, koja je zabranjena članom 8 Ustava, jer je, bez jasnih kriterijuma, izvjesno da će, u identičnim situacijama, zakon nekad važiti na jedan način za jedne, a na drugi način za druge okrivljene. Konačno, ukazuje da je Ustavni sud Crne Gore, odlukom U-I br. 2/20 od 26. decembra 2023. godine, iz identičnih razloga ukinuo odredbu člana 125 st. 5, 6 i 7 Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, a uporište za takvu odluku našao je u odlukama Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu (*Sunday Times* protiv Ujedinjenog Kraljevstva, *Malone* protiv Ujedinjenog Kraljevstva, *Huvig* protiv Francuske i druge), i predlaže da Ustavni sud Crne Gore pokrene postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti člana 50 stav 2 Krivičnog zakonika Crne Gore i ukine je zbog suprotnosti sa gore citiranim članovima Krivičnog zakonika, odnosno Ustava.

Smatramo da nema osnova za prihvatanje podnesene inicijative.

Članom 50 stav 1 Krivičnog zakonika Crne Gore („Službeni list RCG”, br. 70/03, 13/04, 47/06 i "Službeni list CG", br. 40/08, 25/10, 32/11, 64/11, 40/13, 56/13, 14/15, 42/15, 58/15, 44/17, 49/18, 3/20, 26/21, 144/21, 145/21, 110/23 i 123/24) propisani su opšti uslovi za izricanje jedinstvene kazne osuđenom licu primjenom odredaba člana 48 Krivičnog zakonika, za krivično djelo koje je učinjeno prije nego što je započelo izdržavanje kazne po ranijoj osudi ili za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili maloljetničkog zatvora. U vezi sa tim, stav 2 istog člana uređuje slučajeve kada je krivično djelo učinjeno u toku izdržavanja kazne zatvora ili maloljetničkog zatvora, a ako se primjenom navedenog člana 48, s obzirom na težinu krivičnog djela i neizdržani dio ranije izrečene kazne, ne bi mogla ostvariti svrha kažnjavanja.

Imajući u vidu odredbe člana 50 st. 1 i 2, kao i odredbe člana 32 Krivičnog zakonika kojima je propisano da je svrha kažnjavanja, između ostalog, sprečavanje učinioca da čini krivična djela, te činjenicu da je kazna zatvora predviđena kao glavna i najteža kazna koja se okrivljenom može izreći, a kojom se direktno zadire u Ustavom garantovano pravo na ličnu slobodu, jasno je da je član 50 stav 2 Krivičnog zakonika propisan kao izuzetak i kao takav predviđen za „najteže“ slučajeve neispunjenja navedene svrhe kažnjavanja, pa se, iz tih razloga, ne može smatrati diskriminacijom u smislu odredbe člana 8 stav 1 Ustava, kojom je propisano da je zabranjena svaka nesposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu.

Takođe, smatramo da ocjena ostvarivanja svrhe kažnjavanja, kao kriterijum za primjenu izuzetka iz člana 50 stav 2 Krivičnog zakonika, ne predstavlja „arbitrarnost“, kako se to u inicijativi navodi, imajući u vidu da se isti kriterijum koristi kao mjerilo za određivanje i primjenu više krivičnopravnih instituta, kao što su izricanje kazne zatvora koja se izvršava u prostorijama za stanovanje, odmjeravanje kazne, ublažavanje kazne, itd.

U vezi sa tim, previše je usko tumačenje slobodnog sudijskog uvjerenja, na način kako je to opisano u inicijativi. Naime, članom 17 stav 1 Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 58/15, 28/18, 116/20, 145/21, 54/24 i 58/24) propisano je da sud postojanje ili nepostojanje činjenica, na kojima zasniva odluku, cijeni po svom slobodnom uvjerenju. Ako bi se navedena odredba tumačila na način da se ocjena postojanja ili nepostojanja činjenica odnosi isključivo na dokaze, kao što se to navodi u inicijativi, onda bi primjena ostalih instituta koji zahtijevaju slobodne sudijske ocjene postala nemoguća, npr. instituta odmjeravanja kazne, koje su uvijek propisane u određenim rasponima, a na sudu je da, unutar tog raspona, izrekne kaznu za koju, imajući u vidu okolnosti slučaja, smatra da je adekvatna.

Osim pomenutog, navodi podnosioca inicijative da zakonodavac ne daje nikakve bliže kriterijume za određivanje težine krivičnog djela su neosnovani, imajući u vidu da se taj razlog koristi i za, npr. određivanje jemstva ili izricanje zabrane upravljanja motornim vozilom, te se isti cijeni prema slobodnom sudijskom uvjerenju i okolnostima slučaja.

U konačnom, smatramo da je neosnovano i neprimjenjivo pozivanje na dio odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I br. 2/20 od 26. decembra 2023. godine kojom je ukinuta odredba člana 125 st. 5, 6 i 7 Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, a to iz razloga što se odluka, između ostalog, odnosi na nepreciznosti

ukinutih odredbi u vezi sa nepropisivanjem kriterijuma „na osnovu kojih se određuje prema kojim zatvorenicima, kojima je usvojena molba za uslovni otpust i do isteka kazne ostalo dvije godine, će se sprovesti elektronski nadzor i u kojem trajanju“, zatim upućivanje osporene odredbe člana 125 stav 7 na shodnu primjenu odredaba zakona kojima se ne uređuje pitanje elektronskog nadzora, već se uređuje izvršenje kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, te nejasnoću u vezi sa time „da li se elektronski nadzor, iz osporenih odredaba člana 125. st. 5, 6 i 7 Zakona, odnosi samo na način upotrebe uređaja za praćenje ili na neki drugi oblik elektronskog nadzora.“

Na osnovu prethodno navedenog, smatramo da osporena odredba člana 50 stav 2 Krivičnog zakonika Crne Gore nije nesaglasna sa Ustavom.

**PREDSJEDNIK,
mr Miloško Spajić**